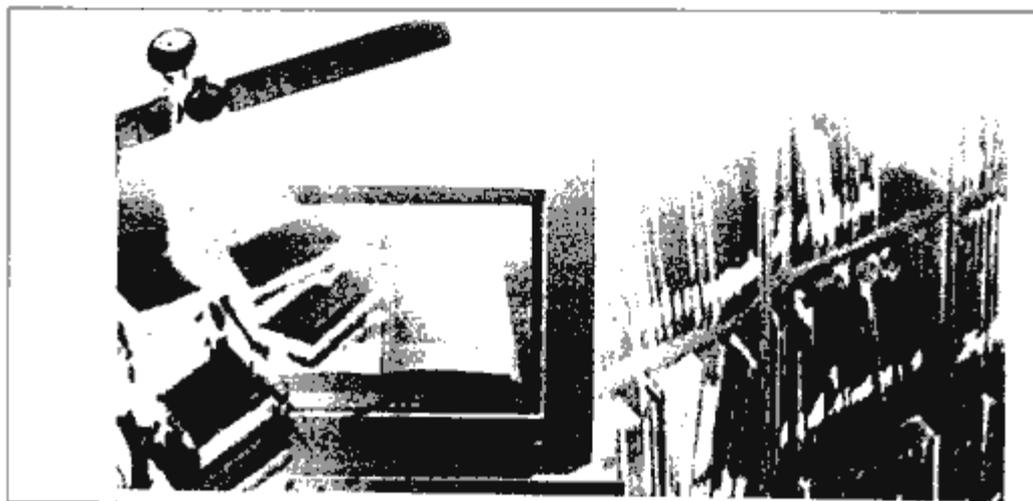

تازه‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی

«شماره سوم، دی‌ماه ۱۳۷۹»

آنچه در این شماره می‌خوانید:

- خودآنوزی و مطالعه مستقل: ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای بهره‌گیری از ... ص ۱
- دسترسی به ۳۵ پایگاه اطلاع‌رسانی تخصصی از طریق شبکه کتابخانه مرکزی ... ص ۲
- دسترسی به سرگذشتنامه‌های اینترنتی: اقیانوسی از اطلاعات ... ص ۴
- راههای جستجو در وب: کدام نوع موتور جستجو برای شما مناسب‌تر است؟ ... ص ۸
- آشنایی با برخی واژه‌های اینترنت ... ص ۱۰
- با مرورگرهای وب آشنا شوید ... ص ۱۲

خودآموزی و مطالعه مستقل: ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای بهره‌گیری از

محیط اطلاعاتی و شرایط جدید^(۱)

جامعه امروز، بویژه در بخش آموزش عالی، با دنیای پرتحولی روبروست. همه زمینه‌های زندگی و کار، از جمله فعالیتهای دانشگاهی به سرعت در حال پیشرفت و تغییر است. در این شرایط، نظامهای آموزش عالی بر آن شده‌اند تا با فراهم ساختن امکانات خودآموزی و مطالعه مستقل نیاز فشرده‌تری از کارکنان خود و دانشجویان را در جهت ارتقای سطح دانش و مهارتهای تخصصی برآورده سازند. در دنیای رقابتی امروز، حتی استادان دانشگاه نیز نیازمند خودفرآگیری و تداوم مطالعه مستقل هستند. حرکت به سوی خودآموزی و مطالعه مستقل (Independent Study, Independent Learning) مستلزم آشنایی با روشهای جدید اطلاع‌یابی و دانش‌اندوزی در زمینه‌های مورد نیاز می‌باشد. به همین خاطر، اکنون بسیاری از دانشگاههای بزرگ جهان از امکانات و فناوری جدید، به ویژه اینترنت، برای فراهم ساختن شرایط خودآموزی و تداوم مطالعات دانشگاهی استفاده کرده و اطلاعات ارزشمند و متنوعی را در اختیار همگان گذاشته‌اند. یکی از مقاصد عمده نشریه حاضر، آشنا ساختن جامعه دانشگاهی با برخی از این امکانات و آموزش مهارتهای لازم برای اطلاع‌یابی مستقل در جهان بزرگ اینترنت است.

تازه‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی:

نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی

مسئول: دکتر مهری بروج

زیر نظر: دکتر رحمت‌الله فغانی

مدیر داخلی: سهراب درویش

ناشر: کامپیوتری: معصومه صالحفر

پست الکترونیک:

sdarvish@wali.um.ac.ir

تلفن: ۸۱۸۸۱۳، ۸۲۶۶۹، ۸۲۶۹۵۹

همکاران این شماره:

دکتر رحمت‌الله فغانی - مجید علی خاکساری

سهراب درویش - نردان مسعودیان - نقیسه درویش

فاطمه هراتیان

۱- دکتر رحمت‌الله فغانی: استفاده‌های گروه‌گسترده‌ی و اطلاع‌رسانی دانشگاهی، علوم تربیتی و روانشناسی

دسترسی به ۳۵ پایگاه اطلاعات علمی از طریق شبکه کتابخانه مرکزی (راهنمای استفاده از برج دیسکهای فشرده نوری "CD-TOWER")^(۱)

برج دیسکهای فشرده نوری "CD-TOWER" موجود در کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد در حال حاضر ۳۵ درایو فعال دارد. در درون هر درایو یک دیسک فشرده نوری (CD) قرار گرفته است. بیشتر این دیسکها را پایگاههای اطلاعاتی، مثل نمایه‌نامه‌ها، چکیده‌نامه‌ها و نمایه بانکهای تمام متن در موضوعهای مختلف تشکیل می‌دهد. اهمیت این برج در فراهم‌آوری امکان دسترسی و استفاده همزمان چندین نفر به یک بانک واحد می‌باشد، بطوریکه از نظر تعداد کاربران و زمان استفاده محدودیتی وجود ندارد.

در حال حاضر دسترسی به این برج تنها در داخل پردیس دانشگاه فردوسی میسر است. به بیان دیگر تمام رایانه‌های موجود در تمام دانشکده‌ها و مراکز داخل پردیس دانشگاه که به شبکه داخلی دانشگاه متصل باشند می‌توانند در تمام ساعات شبانه روز و به‌طور همزمان از این برج استفاده کنند. برای دسترسی و استفاده از دیسکهای موجود در این برج لازم است مراحل زیر را انجام دهید:

- ۱) در صفحه اول ویندوز (Desktop) نماد شروع (Start) را انتخاب کنید.
- ۲) قسمت Find Computer را انتخاب و حروف "CDT" را تایپ کنید.
- ۳) دستور Find را اجرا کنید و چند ثانیه منتظر بمانید تا رایانه شما برج دیسکها را پیدا کند. یعنی، CDT که نشانه پیدا کردن برج دیسکها است، در روی صفحه ظاهر شود.
- ۴) اگر کامپیوتر شما به درستی به شبکه داخلی دانشگاه متصل بوده و مشکل سخت‌افزاری یا نرم‌افزاری خاصی نداشته باشد نمادی به نام CDT در قسمت Find ظاهر می‌شود. روی آن دوباره کلیک کنید تا صفحه دیگری باز شود که در درون آن عنوان دیسکها وجود دارد.
- ۵) برای استفاده از هر دیسک، کافی است ابتدا آنرا انتخاب کنید، یعنی مکان‌نما را روی آن قرار داده و دکمه سمت چپ ماوس را فشار دهید. رنگ نماد مربوط به دیسک انتخاب شده تغییر می‌کند. سپس، در حالی که مکان‌نما روی نماد آن دیسک قرار دارد دکمه سمت راست موشواره را فشار دهید. در منوی کوچکی که ظاهر می‌شود قسمت Mapping را انتخاب کنید.
- ۶) برای Mapping، رایانه یک درایو را بین حروف H تا Z به شما پیشنهاد می‌کند که می‌توانید هر کدام را که می‌خواهید انتخاب کنید.

۱- بزاد منصوریان: کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد

۷) پس از در نظر گرفتن یک درایو، کلید OK را انتخاب کنید. که به این ترتیب دیسک مورد نظر، به اصطلاح، Map می شود و صفحه جدیدی باز می شود که فایل های موجود در CD مورد نظر را به شما نشان می دهد.

۸) این حالت درست مثل این است که شما دیسک مورد نظر را در درایو کامپیوتر خود قرار داده اید، که باید ابتدا آن را نصب (Set up) کرده و سپس از آن استفاده کنید.

۹) پس از اتمام مراحل نصب، می توانید در قسمت program، برنامه جدیدی، که با نام CD مربوطه ایجاد شده، اجرا کنید.

برای استفاده کامل از دیسک های فشرده موجود در برج به چند نکته زیر نیز توجه کنید:
الف) تعدادی از بانکها و پایگاههای اطلاعاتی تنها در محیط خاصی که شرکت تولیدکننده طراحی کرده است، اجرا می شوند. استفاده از این منابع مستلزم وجود نرم افزار مورد نظر در رایانه شماست. برای مثال تمام محصولات شرکت Silver platter، فقط در نرم افزار Winspirs قابل جستجو و بازیابی است و تمام پایگاههای شرکت UMI را تنها از طریق نرم افزار ProQuest می توان مورد استفاده قرار داد. این دو نرم افزار را می توانید از طریق برج دیسکها به رایانه خود منتقل کنید. برای این منظور، در داخل صفحه باز شده (مربوط به برج دیسکها) فایل Winspirs 21 و ProQuest 5.5 را انتخاب کرده و سپس map نموده و تنها برای یک بار آنها را setup نمایید

ب) وقتی شما نرم افزارهای ProQuest, Winspirs را در رایانه خود داشته باشید، برای استفاده از پایگاههای شرکت های UMI, Silver Platter تنها کافی است پایگاههای مورد نظر خود را Map کنید و دیگر به نصب نیازی نیست. هر دیسکی که Map شود و فایل Set up یا Install نداشته باشد، بی تردید به یکی از این دو گروه تعلق دارد که پس از Map کردن در قسمت Select Database مربوط به این دو نرم افزار می توانید آنها را انتخاب و استفاده کنید.

در کنار برج دیسکها، سیستم دیگری به نام DLIS (Distributed Library Information System) فراهم شده است. DLIS با استفاده یک نرم افزار جستجوی مشترک برای پایگاههای اطلاعات کتابشناختی موجود را ممکن می سازد و با ظرفیت ذخیره بسیار بالا در کنار برج دیسکها، دسترسی به پایگاههای اطلاعاتی را از طریق اینترنت ممکن می نماید. توضیحات بیشتر در این مورد را در شماره بعد مطالعه کنید.

"The half of knowledge is knowing where to find knowledge"

دسترسی به سرگذشتنامه‌های اینترنتی: آبیانوسی از اطلاعات درباره

بزرگان علم و اندیشه^(۱)

سرگذشتنامه منبع پارزشی است که با بیان زندگی انسانها، در واقع سیر تحول افکار، علوم، فنون و حرفه‌ها را نشان داده و افرادی را که در زمینه‌های مختلف صاحب‌نام بوده و سهمی در تغییر و تحول جامعه یا دانش بشری داشته‌اند، معرفی می‌نماید. در سالهای اخیر، منابع سرگذشتنامه‌ای علاوه بر نوع چاپی، بر روی دیسکهای فشرده نوری و نیز از طریق وب قابل دسترسی است. در حال حاضر، انواع و اقسام سرگذشتنامه‌های عمومی و تخصصی در اینترنت موجود است. کافی است با یکی از سایتهای اینترنتی در زمینه سرگذشتنامه‌ها آشنا شوید، آنگاه به راحتی می‌توانید به انواع سرگذشتنامه‌ها دسترسی یابید و یا با سایر سایتهای مشابه در این زمینه پیوند (Link) برقرار نمایید. برای مثال، سایت زیر را بازایی کنید:

www.library.upenn.edu/resources/reference/general/biography.html

در این سایت، منابع به چند دسته تقسیم شده و در هر دسته تعدادی سرگذشتنامه معرفی گردیده است، از قبیل: برندگان جایزه نوبل، اشخاص معروف در حوزه تجارت و بازرگانی، موسیقیدانان، سیاستمداران و دولتمردان، اشخاص مذهبی، افراد معروف در حوزه علوم و فناوری و غیره. علاوه بر آن، در این سایت به دیگر منابع مرجع نیز دسترسی دارید. در سمت چپ صفحه، فهرستی از انواع منابع مرجع مشاهده می‌شود.

حان برای آشنایی بیشتر، به یکی از منابع سرگذشتنامه‌ای اشاره می‌شود.

[www.nobel.se]

● برندگان جایزه نوبل

منبعی است که در آن شرح حال افرادی که در رشته‌های مختلف برنده جایزه نوبل شده‌اند، آمده است. کافی است در محل جستجو، نام فرد و یا سال مورد نظر خود را وارد نموده و روی کلید Go اشاره کنید تا جستجو انجام شود. در این سایت، علاوه بر شرح حال برندگان جایزه نوبل، متن سخنرانی افراد، تصویری از آنها، خطابه نوبل و دیگر منابع موجود در وب درباره آن افراد قابل دسترسی است. در بالای صفحه، حوزه‌های موضوعی اعضای جایزه نوبل از قبیل: فیزیک، شیمی، پزشکی، ادبیات، صلح و اقتصاد مشاهده می‌شود. می‌توانید با انتخاب یکی از آنها، جستجوی خود را به یکی از رشته‌های فوق محدود نمایید. علاوه بر آن، در این سایت اطلاعاتی درباره موسسه‌ها و اعضای کمیته انتخاب کاندیدای اعطاء جایزه نوبل (The Prize Awarders) نحوه انتخاب فرد برگزیده و زمان و محل برگزاری آن در هر سال وجود دارد.

[Nomination and Selection]

۱- نسخه دري فور: گورشناس، رشد کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد

در سمت راست صفحه افرادی که موفق به دریافت جایزه نوبل در رشته‌های موضوعی مختلف در سال ۲۰۰۰ شدند تحت نام [2000 Laureates] معرفی گردیده‌اند. به انتخاب هر موضوع می‌توانید به اطلاعات بیشتر دربارهٔ برندگان جایزه در آن حوزه دست یابید. جهت استفاده بیشتر نشانی چند سایت در زمینهٔ سرگذشتنامه‌ها ارائه می‌شود. راهنمایی جهت دسترسی به سایت‌های سرگذشتنامه‌ای در وب

www.amillionlives.com

www.biography.com دسترسی به سرگذشتنامهٔ ۲۵ هزار نفر از افراد صاحب نام راهنمای منتخبی از منابع سرگذشتنامه‌ای

www.nysi.nysed.gov/reference/bioref.html

منابع سرگذشتنامه‌ای در حوزهٔ علوم

www.lib.uchicago.edu/e/su/sci/biography.html

راههای جستجو در وب: کدام نوع موتور جستجو برای شما مناسبتر است؟^(۱)

برای جستجوی وب، تعداد زیادی موتور جستجو وجود دارد. این موتورها از برخی جنبه‌ها با هم تفاوت دارند، تا بدان حد که نتیجه جستجوی یک موضوع واحد در آنها بسیار متفاوت است. قبل از فراخوانی هر موتور جستجو و استفاده از آن، لازم است اطلاع داشته باشید که آیا آن موتور مناسب جستجوی موضوع مورد نظر شما هست یا نه؟

انواع موتورهای جستجو:

موتورهای جستجو را می‌توان از جنبه‌های مختلف تقسیم‌بندی کرد. در اینجا، موتورها را بر اساس شیوه جستجو دسته‌بندی می‌کنیم.

۱) موتورهای راهنما (برای جستجو در موضوعهایی که از قبیل در گروه‌های مشخص دسته‌بندی شده‌اند). در این موتورها، جستجو را می‌توان به صورت سلسله مراتبی انجام داد، یعنی از موضوع کلی، مثل Art شروع کرده و مرحله به مرحله به موضوع تخصصی مورد نظر مثل Modern Oil Painting رسید. مزیت عمده این نوع موتورها بازیابی دقیق موضوع مورد نیاز می‌باشد. محدودیت عمده آنها نیز چند مرحله‌ای بودن و وقت‌گیر بودن آنها است. این موتورها عبارتند از:

Yahoo (www.Yahoo.com)

Internet Sleuth (www.intbc.com/sleuth/sleath.html)

Internet Public Library (ipl.umich.edu)

Galaxy (galaxy.eithet.net/galaxy.html)

Virtual Library (www.w3.org)

Look Smart (www.looksmart.com)

Britanica.com (www.ebig.com)

۲) موتورهای جستجوی کلیدواژه‌ای (برای جستجوی عمومی یک موضوع خاص). با تایپ واژه یا عبارت مربوط به موضوع مورد نظر خود در یکی از این موتورها، همه سایتها و صفحاتی که آن موضوع را در بردارند بازیابی می‌شود. مزیت عمده این موتورها سرعت در بازیابی و محدودیت عمده آن، بازیابی تعداد زیادی منابع بعضاً کم‌ربط یا نامربوط است. برخی از موتورهای جستجوی کلیدواژه‌ای مهم عبارتند از:

Google (www.google.com)

Altavista (www.altavista.com)

Infoseek (www.go.com)

Lycos (www.lycos.com)

Hotbot (www.hotbot.com)

۱- دکتر رحمت‌آقا، فتاحی استاد پارکوره کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد

One key (www.onekey.com)

Snap (www.snap.com)

(3) موتورهای جستجوی مادر یا ابر موتورها (multi engines یا meta search)

این موتورها در واقع ترکیبی از چند موتور هستند که بطور همزمان به جستجو درباره یک موضوع می پردازند. بنابراین، جامعیت زیادی در بازایی اطلاعات دارند:

metacrawler(www.metacrawler.com)

Savy Search (www.search.com)

Dogpile (www.dogpile.com)

(4) موتورهای جستجوی نشانی پست الکترونیکی اشخاص:

این موتورها قادرند نشانی پست الکترونیکی اشخاص را، در صورتیکه حداقل اطلاعات از آن اشخاص در دسترس باشد، (مثلاً نام خانوادگی و یا محل کار)، بازایی کنند.

Bigfoot (www.bigfoot.com)

Who Where (www.who哪里.lycos.com)

Internet White Pages (www.whitepages.com)

Internet Address Finder (www.iaf.met)

(5) موتورهای جستجوی گروههای بحث الکترونیکی:

برخی از موتورها اختصاصاً گروههای بحث الکترونیکی در اینترنت را بازایی می کنند.

Liszt (www.liszt.com)

Tile.net (www.tile.net/tile/listserv)

(6) موتورهای جستجوی منابع تصویری - صوتی:

این موتورها اختصاصاً فایلها و منابع صوتی - تصویری و چند رساندای را بازایی می کنند:

Gif Wizard (uswest.gifwizard.com/pgw)

Imagesurfer (isurf.interpix.com)

(7) موتورهای جستجوی نرم افزارهای قابل انتقال:

کار این موتورها، جستجوی سایتی است که نرم افزارهای رایگان را در اختیار می گذارند:

Download.com (www.download.com)

Shareware.com (www.Shareware.com)

Jumbo Shareware (www.jumbo.com)

انواع دیگری از موتورهای جستجو وجود دارد که به دلیل کاربردهای اختصاصی از نام بردن آنها صرف نظر می شود.

برای اطلاع بیشتر در مورد تفاوت موتورهای جستجو و شیوه های کارش در اینترنت، به سایت زیر به مراجعه کنید:

http://204.17.98.73/midlib/tutor.html

همچنین مقاله زیر، تحلیلی جامعی از انواع موتورهای جستجو است:

علی اصغر شیری "آشنایی با موتورهای کاوش: بررسی امکانات و شیوه های جستجو و بازایی اطلاعات در اینترنت" در: اینترنت: جنبه های نظری و کاربردی آن/ زیر نظر و با ویراستاری علمی رحمت الله فتاحی - تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۸: ص ۱-۲۲۸.

آشنایی با برخی واژه‌های اینترنت^(۱)

دانستن معنا و مفهوم برخی از اصطلاحهای اینترنتی برای همه کاربران اینترنت لازم و ضروری است.

- اینترنت: در ساده‌ترین و در عین حال جامع‌ترین تعریف برای اینترنت می‌توان گفت که اینترنت شبکه‌ای از شبکه‌هاست. اینترنت متشکل از شبکه‌های بزرگ و کوچک است که از طریق خطوط مخابراتی و بر اساس پروتکل‌های مربوطه به هم متصل شده و قابل دسترس می‌باشد. این مجموعه بستر مناسبی را برای تبادل و دسترسی سریع به انواع منابع اطلاعاتی و برقراری ارتباط بین کاربران شبکه در تمام نقاط دنیا فراهم آورده است.

- شبکه جهان گستر وب (World Wide Web): وب محیطی کاملاً به هم پیوسته و یکپارچه است که امکان انتقال همزمان متن، تصویر و صدا در آن وجود دارد. مهمترین ویژگی وب آنست که میان سایت‌های مختلف موجود در آن پیوند یا لینک (Link) برقرار شده است. یعنی می‌توان، برای مثال، از سایت کتابخانه مرکزی مستقیماً به سایت‌های دیگری مثل کتابخانه‌ها، دانشگاه‌ها، انجمن‌ها، ناشران و غیره رفت. این امکان از طریق تکنیک فرامتن (Hyper text) فراهم شده است.

- سایت (Site): سایت یا وب سایت (Website) یعنی مجموعه اطلاعات یک سازمان یا مرکز که در رایانه آنها گذارده شده و برای همه قابل دسترسی است (مثل سایت دانشگاه فردوسی یا کتابخانه مرکزی). هر سایت خود از چندین صفحه اینترنتی (Web Page) تشکیل شده است که ممکن است کاملاً مختصر و تنها حاوی متن باشد و یا اینکه بسیار منضبط بوده و شامل تصویر و صدا نیز باشد. هر سایت اینترنتی می‌تواند به سازمان دولتی یا خصوصی، یک شرکت یا، دانشگاه، فروشگاه، کتابخانه و یا حتی یک شخص تعلق داشته باشد.

- صفحه خانگی (Home Page): به اولین صفحه هر سایت که با فراخوانی نشانی آن بازایی می‌شود صفحه خانگی آن سایت اینترنتی می‌گویند.

- مکان‌یاب جهانی (URL): هر سایت اینترنتی نشانی خاص خود را دارد که با همان نشانی دسترس‌پذیر است. URL که مخفف کلمات Uniform Resource Locator است از ساختار مشخصی پیروی می‌کند. این نشانی با http شروع می‌شود که کوتاه‌نوشت کلمات Hypertext Transfer Protocol می‌باشد. معمولاً بخش بعدی این نشانی‌ها www است که

۱- بزادان معصومیان: کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد.

اختصار World Wide Web است. سرمین قسمت هر نشانی نام رایانه میزبان (Server) است که اطلاعات سایت مورد نظر درون آن قرار دارد. انتهای هر نشانی پسوندی قرار می‌گیرد که نوع و ماهیت آن سایت را نشان می‌دهد. معمول‌ترین پسوندها به شرح جدول زیر است:

پسوند	نام کامل	نوع سایت
com	commercial	تجاری
org	organizational	سازمانی
edu	educational	آموزشی
gov	governmental	دولتی
mil	military	نظامی
ac	academic	دانشگاهی
net	network	شبکه‌های رایانه‌ای

<http://www.um.ac.ir>

مثال: سایت دانشگاه فردوسی

<http://www.aku.ac.ir>

سایت دانشگاه امیرکبیر

<http://www.bi.uk>

سایت کتابخانه ملی بریتانیا

- مرورگرهای اینترنتی (Web Browsers): ورود به شبکه جهان گسترده وب و سیر و حرکت در آن (Navigation). مستفاد از نرم‌افزارهایی است که به مرورگرهای اینترنتی شهرت دارند. معروفترین این مرورگرها عبارتند از:

Neo Planet و Netscape, Microsoft Internet Explorer

- موتورهای جستجو (Search Engines): ساینهایی که دارای نرم‌افزار ویژه‌ای برای نمایه‌سازی و سازماندهی منابع اینترنتی هستند. موتورهای جستجو نام دارند. برای کسانی که نشانی سایت مشخصی را در اختیار ندارند، یافتن اطلاعات به کمک موتورهای جستجو صورت می‌پذیرد. تعداد موتورهای جستجو در اینترنت زیاد بوده و هر روز بر تنوع آنها افزوده می‌شود. برخی از معروفترین موتورهای جستجو عبارتند از: Google, Yahoo, Infoseek, Altavista

با مرورگرهای وب آشنا شوید (۱)

مرورگر چیست؟ مرورگر یک برنامه ارتباطی گرافیکی می باشد که بر روی رایانه کاربری که به اینترنت متصل می باشد نصب شده و کار مرور و نمایش خدمات گوناگون ارائه شده در اینترنت را ممکن می سازد. اولین مرورگر به نام موزانیک (Mosaic) توسط مارک آندرسون نوشته شد، سپس آن را با نام تجاری نتسکپ (Netscape) و با هدف رونق بخشیدن به کار خود ارائه داد. هفت سال پیش ۱۰ اتری ۱۵ مرورگر مختلف در بازار وجود داشت که همگی مجانی بودند و با هم رقابت می کردند. اما نتسکپ به دلیل نوآوریها و خدمات بیشتر مورد استقبال قرار گرفت. شرکت مایکروسافت نیز با طراحی مرورگر خود به نام کاوشگر اینترنت (Internet Explorer (IE)) و با هدف تحمیل استانداردهای خود وارد بازار شد و رقابت بین این دو شرکت شروع شد. اکنون، با توجه به اینکه کاربران اینترنت باید از مرورگرهای وب که برنامه هائی کاربردی هستند استفاده کنند، به معرفی دو مرورگر نتسکپ و کاوشگر اینترنت می پردازیم:

این دو مرورگر دارای تشابهات بسیار زیادی هستند که با فراگیری هر کدام از آنها به سادگی می توانید از مرورگر دیگر نیز استفاده کنید.

شباهتهای دو مرورگر نتسکپ و کاوشگر اینترنت

- ۱- Netscape Navigator در نتسکپ و Internet Explorer در کاوشگر اینترنت امکان مرور کردن صفحات وب جهانی و دیگر خدمات گوناگون اینترنت را برقرار می سازند.
  - ۲- Netscape Collabra در نتسکپ و Outlook Express در کاوشگر اینترنت امکان استفاده از پست الکترونیکی، گروههای خبری یوزنت را فراهم می کنند.
  - ۳- Netscape Composer در نتسکپ و MsfrontPage در کاوشگر اینترنت به شما اجازه می دهد تا برای خود صفحات HTML و وب را بسازید.
  - ۴- Netscape Conference در نتسکپ و Net Meeting در کاوشگر اینترنت امکان تبادل اطلاعات و برگزاری نشست ها را ممکن می سازد.
- از طریق Netscape Netcaster در نتسکپ می توانید در سایتهای مختلف وب مشترک شوید و اطلاعات مورد نظر را دریافت و منتقل نمایید.
- برنامه کاربردی Netscape Messenger شما را قادر می سازد تا بوسیله پست الکترونیک پیامهای دریافتی و یا ارسالی را مدیریت و نگهداری کنید. طریقه Bookmark در نتسکپ، روی آدرس مورد نظر کلیک کرده و Add Bookmark را انتخاب کنید اما در کاوشگر اینترنت همین مراحل را با Favorite و Add to favorite انجام دهید.
- نحوه اشتراک در Netscape با کلیک راست موس (یا با کلیک و نگهداشتن) به کانال مورد نظر متصل شوید و سپس اشتراک (Subscribe) را انتخاب کنید. اما در کاوشگر اینترنت برای اشتراک Add Active Channel را انتخاب کنید.

۱- سهراب درویش، کارشناس کدخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد